

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 29.

Joi, 30 Iulie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

a) POLITICA EXTERNĂ :

	Pag.
Presa franceză	558
„ iugoslavă	559

b) ECONOMIE ȘI FINANȚE :

Presa germană	559
„ Statelor-Unite	561

c) CULTURĂ ȘI ARTA :

	Pag.
Presa greacă	561
„ cehoslovacă	561

d) DIVERSE :

Presa franceză	561
„ engleză	561
„ elvețiană	562
„ turcă	562

II. DUPĂ CONFERINȚA DELA MONTREUX

	Pag.
Presa turcă	562
„ greacă	563
„ sovietică	564

III. ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

Presa austriacă	564
„ franceză	564
„ sovietică	565
„ Statelor-Unite	565
„ iugoslavă	565

IV. CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presa danzigheză	566
„ polonă	566
„ engleză	566

V. CONVORBIRILE ANGLO-FRANCO-BELGIENE DELA LONDRA

	Pag.
Presa engleză	567
„ franceză	567
„ germană	568
„ sovietică	568
„ polonă	569
„ iugoslavă	569

VI. DECLARAȚIILE D-LUI EDEN IN CAMERA COMUNELOR

Presa engleză	569
„ franceză	570

VII. EVENIMENTELE DIN SPANIA

Presa franceză	570
„ engleză	571
„ germană	572
„ sovietică	572
„ polonă	572

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

Ziarul LE TEMPS de azi, 29 Iulie, scrie:

„Correspondentul nostru din Geneva, întâlnindu-l pe d. Nicolae Titulescu, ministrul de afaceri străine al României, și întrebându-l dacă este exact că în cursul conferinței dela Montreux, d-sa a ridicat chestiunea regimului Comisiunii Europene a Dunării, d. Titulescu a binevoit a-i face declarațiile următoare:

— „Această chestiune nu poate face decât obiectul unor note diplomatice, adresate cancelariilor interesate, la momentul în care Guvernul Regal al României va socoti că este oportun să o ridice în mod oficial.

— **«Dar ar fi o adevărată ipocrizie ca să se ascundă opiniei publice internaționale liniile mari ale viitoarei noastre acțiuni și sentimentele românești.**

— „Pentru ca chestiunea să poată fi bine înțeleasă, trebuie să reamintim că sunt două Comisiuni ale Dunării. Una, denumită Comisiunea Internațională a Dunării, creată prin tratatele de pace, având sediul la Viena; cealaltă, denumită Comisiunea Europeană, creată prin tratatul dela Paris din 1856, având sediul la Galați.

— **«România consideră necesară suprimarea acestei a doua comisii, căci ea constituie, după cum se va vedea, un anachronism de neerezut, un control al străinilor, inadmisibil pe teritoriul strămoșesc și un organism internațional, care corespunde scopului pentru care a fost creat mai puțin decât oricare altul.**

— „România nu contestă caracterul internațional al Dunării. În afară de atribuțiunile care sunt de competență teritorială și care trebuie să revină Statului Român, s'ar putea examina soluția, ca de pildă, Comisiunea Internațională a Dunării să-și extindă competența până la gurile fluviului.

— „Nu cerem revizuirea unor tratate. Am spus de altfel în discursul meu la ședința de deschidere a conferinței dela Montreux, că mă voi opune totdeauna unei revizuirii teritoriale, dar că voi examina dela caz la caz pe acelea care nu se ating de teritorii și care vor fi făcute în formă legală.

— „D. Litvinow a mers și mai departe decât mine. D-sa a repudiat nu numai revizuirile teritoriale, dar chiar acele revizuirii neteritoriale, care ar fi contrarii păcii.

— „Mi se pare că a reda României atribuțiile teritoriale inerente oricărui Stat suveran este un act care servește pacea.

— **«Drept vorbind, chestiunea pe care ne propunem să o ridicăm nu este o chestiune de revizuire a tratatelor.**

— **«Ea este chestiunea unificării regimului Dunării, căci niciun fluviu internațional din lume nu este supus la un regim de supraveghere din partea a două Comisii.**

— „Dunărea trece, între alte țări prin Austria, Cehoslovacia, Ungaria, Jugoslavia și România. Mi se pare că nu pretindem prea mult când cerem ca în ce privește regimul Dunării, să fim tratați pe picior de egalitate cu austriacii, cu cehoslovacii, cu ungurii și cu jugoslavii.

— „Să acceptăm ca români, în ce privește Dunărea, restricțiuni la suveranitatea noastră, pentru simpla rațiune că în trecut nimeni nu îndrăznea să impună vreo servitute Austro-Ungariei (pe care o reprezintă azi Sta-

tele suscitare) pentru că ea era o mare putere, pe când noi eram obligați să acceptăm acum o sută de ani condițiile impuse de aceste mari Puteri, pentru a avea dreptul de a deschide ochii la lumina zilei ca Stat național **«este un act atât de contrar demnității românești, încât nimeni, dar absolut nimeni din țara mea, nu l-ar accepta.**

— „Să examinăm lucrurile mai de aproape din punct de vedere tehnic, moral și politic.

— „De mai mulți ani deja Comisiunea Europeană a Dunării se sbate în mijlocul celor mai grele și celor mai de neînviș dificultăți financiare. După ce a trăit mult timp pe un picior care nu mai corespundea veniturilor ce realiza din taxele de navigație, taxele, de îndată ce s'au reluat lucrările întrerupte sau suspendate în timpul războiului, au trebuit să fie considerabil ridicate. Lucrările tehnice impuse de împotmolirile continue, au înghițit sume pe care taxele nu le mai puteau acoperi. Imprumuturile succesive acordate, fie de cele patru guverne din tezaurul public, fie de băncile particulare, sunt pe punctul de a nu mai putea fi rambursate. Scăderea extraordinară și crescândă a traficului maritim, oglindă fidelă a marasmului economic european, sporește în fiecare zi greutatea materiale în mijlocul cărora se sbate Comisia Europeană a Dunării. Și în fața acestei situații, fără ieșire, înisipările datorite aluviunilor inevitabile care se înregistrează în fiecare an impun Comisiunii obligația de a interveni și de a interveni repede pentru ca să împiedece năruirea într'o clipă a unor sforțări făcute în cursul unui lung șir de ani.

— „Ajutorul din partea guvernelor a devenit din ce în ce mai greu, cu excepția aceluia al guvernului României, care, special interesat în executarea lucrărilor și mai ales grav amenințat în interesele sale economice vitale, a fost totdeauna dispus să consimtă cele mai mari sacrificii pentru ca să nu risce să-și vadă țara izolată printr'o obstruare totdeauna posibilă a unei ieșiri la mare.

— **„In aceste condiții, guvernul român n'ar putea nici să neglijeze, nici să se teamă de a proclama deschis că el nu înțelege să lase să se năruiească singurul său debușeu fluvial important la Marea Neagră, pivot al existenței sale economice.**

— „Dacă trecem la motivele de ordin moral și politic, ele sunt atât de numeroase, încât enumerarea lor nu ar putea să aibă decât un caracter pur indicativ.

— „Scopul creării Comisiunii a fost facerea lucrărilor necesare „la gurile Dunării și în regiunile vecine“.

— „Dar în același timp cu această sarcină tehnică, Comisiunea primea o sarcină administrativă relativă la navigațiune. Și cum reglementarea tehnică comporta și represiunea contravențiunilor, nu era decât un pas de făcut pentru crearea unui drept.

— „Organele Comisiunii europene a Dunării se recrutează fie printre străini, fie printre români, puși la ordinele exclusive ale Comisiunii europene a Dunării. În adevăr, un agent este pus în capul portului Sulina, declarat port internațional, și un altul în capul Inspecțiunii navigației pe tot cursul fluviului până la Brăila.

— „Fiecare din acești doi agenți — căpitanul portului și Inspectorul navigației — nu au numai o competență administrativă, dar mai mult: ei au dreptul de jurisdicție, fiecare în resortul lui. Ei constată singuri sau ajutați de agenții lor contravențiunile, ei întocmesc procese-verbale, ei citează martori, ei judecă în primă instanță și dan hotărârea lor în numele Comisiunii europene a Dunării.

— „Acele hotărâri sunt susceptibile de apel în fața Comisiunii europene a Dunării, care este în același timp instanță de apel și Curte de Casație. Dar ele nu pot fi niciodată atacate în fața instanțelor țării.

— „Mai mult, cei doi agenți ai Comisiunii, care au competență pentru a judeca afacerile penale și de a condamna fie pe căpitanul vasului, fie pe pilot, fie pe amândoi împreună la o amendă oarecare, au dreptul extraordinar necunoscut în nicio instituție din lume, de a include în amendă suma aferentă pagubei cauzate lucrărilor și instrumentelor aparținând Comisiunii.

— „Judecător și parte! Iată ce sunt agenții Comisiunii europene a Dunării.

— „Adăugați la toate acestea toate concesiunile amestigate care au fost cerute de Comisiunea europeană a Dunării: scutirea de taxe de timbru, de taxă fiscală în băne, de taxă pentru serviciile de transport public efectiv furnizate, scutirea vamală pentru toate importățiunile, în numele Comisiunii, a membrilor ei și a funcționarilor ei, inviolabilitatea domiciliului funcționarilor, inviolabilitatea personală a agenților, scutire poștală, scutire telegrafică, scutire telefonică, într'un cuvânt scutiri și numai scutiri.

— „Adaug că Puterile care compun Comisiunea europeană a Dunării au dreptul de a întreține vase staționare, însărcinate de a garanta militărește executarea deciziunilor lor la caz de nevoie. Comisiunea europeană a Dunării merge până la a avea propriul ei cod civil intern. Ea regulează ordinea succesorală cu privire la distribuția între soți și moștenitorii direcți sau indirecti a fondurilor de pensie constituite în numele agenților ei demisionari sau decedați.

— „Și toate aceste prerogative se exercită pe teritoriul unei Români suverane!

— „România va păstra totdeauna o mare recunoștință acestui organism internațional, care i-a asigurat timp de mai multe decade dezvoltarea economică, la adăpostul certurilor politice europene.

— „Dar întreb: oare situația României Noi, fruct al sacrificiilor ei în timpul marelui războiu și al tratatelor de pace, este ea cu adevărat compatibilă cu un regim creat pentru Principatele dunărene din 1856? Justiția română, admirabil organizată pentru drepturile a douăzeci de milioane locuitori, poate ea să nu fie considerată capabilă de a garanta cu imparțialitate drepturile a câteva sute de vase?

— „Tendința ce se constată azi de a face din suveranitatea Statelor o realitate, tendința de care au beneficiat numeroase State, poate ea lăsa România indiferentă regimului acestei servituți și acestui control al străinilor, pe care îl constituie Comisiunea europeană a Dunării?

— „Ar însemna să nu cunoaștem românii dacă nu ne-am da seama că, dacă ei au fost totdeauna gata să dea comunității internaționale contribuțiunea lor, oricare ar fi fost sacrificiile cari ni s'au cerut, ei fac azi o dogmă din egalitatea în drept și în demnitate.

— „Așa fiind, guvernul României își propune de a începe prin calea legală, adică prin note adresate guvernelor interesate, pentru a se ajunge la suprimarea Comisiunii europene a Dunării.

— „Procedând astfel, Guvernul Regal al României nu face operă de revizuire, căci conform art. 7 din Convențiunea statutului Dunării din 1921, aparține guvernelor: francez, britanic, italian și român, de a pune capăt puterilor Comisiunii europene a Dunării, prin încheierea între ele a unui acord în acest scop.

— „Guvernului Regal al României îi place să sperie că va găsi pe lângă cele trei guverne precitate același spirit

de comprehensiune de care acestea au dat dovadă în atât de numeroase ocazii față de alții.

— „Organismul succesor nu poate fi în chip firesc decât Statul teritorial — România — în ce privește drepturile teritoriale suverane care i-au fost ridicate și care vor trebui să-i fie redade.

— „Pentru rest s'ar putea examina soluția ca Comisia internațională a Dunării, cu sediul actual la Viena, să-și întindă competența exact în condițiile actuale.

— „In acest fel, Statele actualmente reprezentate în Comisiunea europeană a Dunării, își vor păstra misiunea de membru în Comisiunea internațională a Dunării dela Viena, cu același titlu pe care îl au și riveranii Dunării, situație care, dacă vom să vorbim frane și drept, nu poate să displacă nimănu!

Presă iugoslavă.

Colidianul POLITIKA, din Belgrad, publică un articol semnat de d. prof. univ. Ivojin Georgevici, membru al Academiei Iugoslave și președinte al „Asociației Iugoslave-Române”, constituite de curând la Belgrad. In acest articol, după ce arată istoricul primelor legături între cele două popoare d. Georgevici, scrie:

„Experiențele de după războiu și aspirațiile tinzând să apere realizările idealului secular au implicat imperativ acestor două popoare să revină la trecut și să restabilească vechia prietenie.

„Este bine cunoscut marele rol și încă și mai, marile merite pe care le-a dobândit Regele Cavalier Alexandru I. Unificatorul, pentru această operă de apropiere. Nu numai personalitatea și strălucitele calități ale Majestății Sale Regina Maria, dar și interesele reciproce bine înțelese, contribuie la crearea unei înțelegeri cordiale și a unei strânse alianțe. Într'adevăr, Mica Înțelegere și-a găsit apărătorii cei mai pasionați în marii oameni politici români. Contactul strâns între cele două popoare, pentru care bunele comunicații constituie prima condiție, trebuia să se manifeste ca o consecință inevitabilă acestei stări de lucruri. Sunt cunoscute eforturile pe care cele două guverne regale le-au depus pentru crearea de bune comunicații între cele două țări, ca și eforturile pe care cetățenii cei mai cu vază ai celor două țări le-au închinat dezvoltării de relațiuni intelectuale strânse.

„Astfel de curând, iugoslavi foarte cu vază au hotărât la Belgrad să procedeze la constituirea unei asociații Iugoslavo-Române, pentru stabilirea unei strânse colaborări în domeniile culturale, economice și politice. Asociația va realiza această țintă prin conferințe și întruniri, prin crearea de săli de lectură și de bibliotecă, publicând cărți, reviste și broșuri, desfășurând o propagandă în presă, înființând un cămin Iugoslavo-Român, deschizând cursuri pentru învățământul limbii române, organizând manifestațiuni artistice ca și excursiuni etc.

„Știm că o asociație analogă a fost creată la București, cu același program și aceleași aspirații. Nu există nicio îndoială că existența acestor două asociațiuni se va face simțită în curând“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presă germană.

VÖLKISCHER BEOBACHTER publică pe trei coloane următorul articol, sub titlul de mai sus:

„Camera de comerț germano-română din Berlin, ne scrie următoarele: relațiile economice dintre Germania și România s'au înviorat în ultimii ani, în chip îmbuc-

rător, găsindu-și expresia fericită în augmentarea reciprocă a schimbului de mărfuri. Volumul comercial al celor două țări s'a ridicat dela 92,1 milioane rentenmark în anul 1933 la 109,9 milioane Rm. în anul 1934 și la 143,7 mil. Rm. în 1935.

„Diversitatea nevoilor celor două economii naționale, care se întregesc în structura lor în diverse domenii, formează temeiul firesc pentru o circulație de bunuri și mărfuri activă și capabilă de o dezvoltare crescândă. România este o țară agricolă, bogată în multe produse agricole și materiale prime, de care Germania are nevoie, pe când Germania ca producător de bunuri industriale este de multe decenii cel mai bun furnizor al României de produse fabricate.

„Odată cu convenția comercială de la 26 Martie 1935, s'a creiat o bază contractuală pentru legăturile economice germano-române, care prin caracterul ei de durată s'a realizat mulțumitor pentru schimbul reciproc de mărfuri.

„Regularea plăților s'a orânduit prin convenția valutară de la 24 Mai 1935, pe temeiul unei decontări reciproce și oferă în general, în ceea ce privește compensația importului și exportului, posibilitatea unei desvoltări fără fricțiuni. Numai deosebitele schimbări în comerțul exterior al României, care se găseau uneori în contradicție cu convențiile comerciale și valutare existente, au influențat câteodată în rău schimbul economic.

„Pentru cazuri asemănătoare totuși și pentru înlăturarea oricăror altor greutăți în circulația de mărfuri și de plăți, măsurile luate prin acordul comerțului și prin deciziile guvernamentale prevăzute s'au dovedit folositoare. Se nădăjduște însă că pentru înlăturarea altor mizerii și situații critice care se mai pot ivi, să se creeze și alte baze sigure care să ajute dezvoltarea economică germano-română. În această privință ar fi să se pomenescă bunăoară nesiguranța stabilirii cotei de import, care în Germania se hotărăște la fiecare pătrar de an.

„Precum s'a amintit adineauri, schimbul de mărfuri dintre cele două țări s'a desvoltat îmbucurător prin convențiile comerciale-politice și prin conjuncturile favorabile naturale existente. Importul din România s'a ridicat dela 46,1 mil. Rm. în anul 1933, — care era punctul cel mai scăzut al schimbului economic, germano-român, — la 79,8 mil. Rm. în anul 1935.

„Prin aceasta se ajunge la prezunția unei sporiri a exportului german în România, fiindcă în România stabilirea contingentului de import pentru Germania se hotărăște pe baza hotărârilor de export stabilite de Germania.

„În anul 1935, s'au importat din România produse agricole (cereale, semințe, oleaginoase, legume etc.), în valoare de 14,4 mil. Rm.; materii prime ca uleiuri minerale în valoare de 37,7 mil. Rm., lemne în valoare de 9 mil. Rm. și alte produse ca: animale vii, carne, slănină, ouă, fructe, puf și fuigi și peri de porc etc., în valoare de 19,1 mil. Rm.

„În comparație cu anii precedenți, se pot stabili schimbări structurale însemnate, în schimbul de mărfuri germano-român. Așa bunăoară partea de import a nutrețurilor din România a scăzut dela 58% în anul 1927 la 14% în 1930 și până la 4,5% în anul 1935. Încetul cu încetul s'a izbutit apoi ca acest import micșorat al acestor produse agricole, care sunt articole principale ale producției românești, să fie înlocuit parțial prin sporirea importului de materiale prime ca uleiurile minerale și lemnele.

„Prin potrivirea producției la nevoile germane de import s'ar putea micșora scăderea importului, care ar trage după sine și o diminuare a exportului. Și aici s'a ținut seama deocamdată de nevoia germană de plante industriale și primele temeiuri pentru schimbarea producției au fost făcute din inițiativa germană, iar cultura olegi-

noaselor a crescut simțitor. În această privință ar fi de pomenit fasolea soia care până decurând era necunoscută în România și numai în anul precedent a fost cultivată pe o întindere de 17.000 ha, iar în anul curent cultura a fost triplată. Așa dar trebuie să acceptăm că în anul acesta cantitățile de fasole soia exportate în Germania trebuie să fi crescut considerabil față de cele din anul precedent. Prin aceasta se câștigă treptat o bază de materii prime deosebit de importantă pentru acoperirea nevoilor germane.

„O producție sporită de in și cânepă, asemănătoare culturii fasolei soia ar dobândi o mare importanță pentru îndestularea Germaniei cu materii prime. De asemenea lăna românească, — pentru desvoltarea corespunzătoare scopului oeritului, — ar putea să se împărțesească în cantități mai mari la exportul în Germania. Însfârșit mai e de amintit că minerale prețioase ca baixitul, cromul și pirita așteaptă valorificarea lor din cauza unor exploatați pipernicite, lipsite de capitalul necesar.

„Prin desvoltarea viitoare a transformării producției care a și început și prin potrivirea producției și în alte domenii ca bunăoară cele mai sus pomenite, s'ar putea crea noi posibilități de progres pentru schimburi de mărfuri germano-române.

„Exportul german în România a crescut de asemenea simțitor și anume dela 46 mil. Rm., în anul 1933 la 50,9 mil. Rm., în 1934 și la 63,8 mil. Rm., în anul 1935. În anul 1935 s'au exportat: fier și alte mărfuri metalurgice în valoare de 14,4 mil. Rm., produse chimice și farmaceutice în valoare de 11,6 mil. Rm., textile în valoare de 9,7 mil. Rm., mașini în valoare de 7,9 mil. Rm. și alte produse ca articole electrotehnice, porțelanuri, sticlărie, hârtie și articole cauciucate, precum și piei și blănuri etc., în valoare de 20,2 mil. Rm.

„Se vorbește adesea de o industrializare a României în sensul că acesta ar provoca o mișcare a importului de produse industriale și ar avea ca consecință logică o restrângere a schimbului de mărfuri cu Germania. Trebuie să replicăm la aceasta că industrializarea poate avea un efect permanent numai în acele domenii în care piața internă ar avea o bază suficientă, îndestulătoare pentru plasarea produselor industriale interne precum și posesiunea unor anumite materii prime neapărat necesare.

„Ar putea să se desvolte o industrie foarte productivă de articole alimentare, de textile, de construcții, de lemnărie și una petroliferă. Totuși, cu greu s'ar putea desvolta o industrie a fierului, una metalurgică, sau o industrie chimică, care să poată fi preferată vechilor industrii străine, fiindcă pentru aceasta nu există condițiile preliminare materiale și economice. (Îngustiimea și insuficiența pieții interne, precum și lipsa materialelor prime principale, ca fierul, cărbunele etc.). Din aceasta deducem că, pentru industria germană, România este sau constituie un deuseu prielnic. Dar, pe deasupra tuturor acestor considerații, s'a dovedit că industrializarea României, amintită mai sus, a provocat, în domeniul bunurilor alimentare un import sporit de mijloace de producție, ca bunăoară mașini, materiale prime și semi-fabricate. Industria textilă, bunăoară, acoperă, în cea mai mare parte, nevoile interne de țesături și stoffe, în schimb România trebuie să importe, în măsură mai mare, mașini de țesut, precum și piese de schimb, culori semi-fabricate și fire de tors.

„Industrializarea are întotdeauna ca consecință o nevoie mai mare de import, care atâta vreme cât există mijloace de plată prin export este acoperită. Acesta a fost și cazul din ultimul timp. Mari valori de compensație, provenite din mărfurile importate din România în Germania, au putut fi întrebuințate pentru un export

sporit de produse industriale din Germania în România.

„Perspectivele exportului german în România sunt favorabile și de aci înainte.

„Camera de comerț germano-română din Berlin, ca organizație centrală a legăturilor economice germano-române, se străduiește, după posibilități, să provoace o animare pentru dezvoltarea sănătoasă economică dintre cele două țări, prin mijlociri, prin sfaturi etc. Ea stă la dispoziția producătorilor germani, în toate chestiile privitoare la schimbul de mărfuri și la aranjamentele de plată, care privesc legăturile germano-române“.

Presa Statelor-Unite.

Revista ROMÂNIA din New-York, luna Iunie a. c., publică un lung și documentat articol, intitulat: „România reușește să-și echilibreze bugetul“, lăudând pe d. ministru Victor Antonescu, „a cărui administrație în finanțele publice a însemnat realizarea unei dorinți vechi de șase ani: de a avea un buget echilibrat.

„Excedentul de încasări a fost de 242.500.000 lei la încheierea anului financiar. Bugetul separat al apărării naționale de 2 miliarde lei s'a încheiat cu un deficit de 37 milioane lei numai, ceea ce este foarte puțin, ținând seamă că taxa pe kilogramul de făină a fost redusă dela 0.30 lei la 0.25 lei în timpul anului fiscal“.

Articolul încheie, arătând recomandările d-lui deputat C. C. Zamfirescu, în ceea ce privește datoria publică și datorii comerciale private.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa greacă

Cotidianul MAKEDONIA din Salonic publică în două numere consecutive, pe prima pagină, la rubrica „Universități Populare“, două lungi articole-lecțiuni semnate de d. Constantin Nicolescu, profesor la Școala superioară de comerț a României din Salonic și membru al Societății Elene de geografie.

În aceste articole întitulate „Geologia și Războiul“, d. Nicolescu evidențiază însemnătatea studiilor geologice pentru arta militară și ocupându-se de studiul acestei materii în învățământul militar arată între altele că încă din 1913 Ministerul Apărării Naționale al României a însărcinat profesori specialiști de geologie ca să predea lecțiuni la Academia Militară din București și la Școala superioară de geniu și artilerie“.

Presa cehoslovacă.

L'EUROPE CENTRALE publică un studiu al d-lui B. Munteanu, sub titlul: „Nicolae Filimon, primul romancier social în România“.

D. B. Munteanu face cunoscută străinătății această originală figură a literaturii române.

După ce zugrăvește tinerețea sbuciumată a lui N. Filimon, cantor bisericesc, cântăreț de flaut, cronicar muzical și admirator profund al muzicii italiene și germane, d. Munteanu întregește personalitatea lui Filimon ca romancier, ca precursor în romanul țării sale.

„Influențat de romantismul occidental, acest mare precursor începe prin a scrie o nuvelă de moravuri, pentru ea în 1860 să publice „Ciocoi vechi și noi“, roman în care observația fină și precisă se ridică până la cele mai desăvârșite culmi literare.

„Tot romanul, spune d. Munteanu, este un rechizitoriu sprijinit pe cifre contra „ciocoiilor“. El este scris în epoca eroică, de prefacere, de luptă surdă între clasa decadentă a boierilor și pătura ciocoi mei parvenite. Prefacerea e

adâncă și îmbrățișează toate domeniile vieții sociale românești“.

Autorul schițează în câteva rânduri întregul cuprins al romanului, și ne prezintă, bine conturate, siluetele lui Tuzluc, Dinu Păturică, Chera Duda și Costa Chioru.

În încheiere, d. Munteanu subliniază importanța tezei sociale și a spiritului viu de observație în opera scriitorului nostru..

„Precizia stilului său merge atât de departe, încât face din „Ciocoi vechi și noi“ un document social de o reală și mereu actuală importanță.

„Totalul acestor amănunte pitorești sau tehnice îl face pe Filimon să ocupe un loc ales în literatura secolului său“.

DIVERSE

Presa franceză.

Revista LE MOIS, din Iulie, publică un lung articol intitulat „Drumul Londra-Istanbul“, semnat de d. Sergiu Dimitriu, secretar general al Ministerului de Interne și președintele Oficiului Național de Turism din România.

„D-sa analizează avantajele acestei mari artere de comunicație internațională, a cărei lungime e de aproape 4.000 km și care străbate principalele țări continentale: Belgia, Germania, Austria, Ungaria, România, Iugoslavia, Bulgaria și Turcia, insistând asupra faptului că în România traseul există deja sub denumirea de „Șoseaua Regele Carol II“, începând dela Oradea, spreConstanța, prin Brașov și București; două treimi dintr'însa fiind deja asfaltate, iar cealaltă treime în curs de executare.

„După ce descrie frumusețea locurilor prin care trece șoseaua românească, d-sa termină arătând intensa activitate desfășurată de „Oficiul Național de Turism“ din România, spre a oferi turiștilor stăini de pe calea Londra—Stanbul, posibilitatea de a cunoaște și admira frumusețile unei țări necunoscute sau rău cunoscută în occident“.

Revista LA FEMME D'AUJOURD'HUI, publică un interesant și documentat reportaj intitulat „Vieța călugărițelor dela Țigănești“, însoțit de șase fotografii, „pe care contrar interdicției exprese un ziarist abil le-a putut totuși lua“

„După ce descrie cu mult talent felul de viață în interiorul mănăstirii, și după ce evidențiază normele care călăuzesc viața monahală în acest tihnit colț, care adăpostește peste 2500 de călugărițe, autoarea termină arătându-și admirația „față de munca și arta pe care călugărițele o desfășoară în diversele ateliere, și datorită cărorora broderiile, dantelele și mai ales covoarele dela Țigănești au ajuns să fie căutate și prețuite pretutindeni“.

Presa engleză

Revista HARPER'S BAZAAR din Londra publică un interesant articol al Contesei de Listowel, intitulat „Transylvania“. Autoarea se ocupă aproape exclusiv de pitorescul transilvănean, de originalitatea peisajilor și locuitorilor. Articolul este însoțit de numeroase fotografii foarte reușite și alese, și așezate cu mult gust.

Autoarea descrie în culori vii principalele orașe ale Ardealului, ocupându-se chiar pe scurt de etnicul și istoricul lor.

Contesa de Litowel încheie cu recomandări de tot felul, aceluia care ar vrea să viziteze Transilvania, descriind pe locuitori „de o ospitalitate care face cinste țării lor“.

Presa elvețiană.

GAZETTE DE LAUSANNE anunță apariția volumelor d-lui Hugo Marti, scriind următoarele:

„Cele două lucrări despre România, conținând povestiri de călătorie în munți, orașe românești, vizite la mânăstiri, vizite printre țigani sau în mijlocul poporului român, și descrierea folklorului — prezintă într-o ediție populară și ieftină, o lectură de călătorie recreativă și aleasă“.

Presa turcă.

Ziarul LA RÉPUBLIQUE din Istanbul publică, sub titlul „Viziuni românești“, o serie de 12 articole, cu începere dela 10 Iulie, până la 26 din aceeași lună, datorite d-lui A. Langas Sezen, care a urmărit, în țara noastră, diferitele manifestațiuni, care au avut loc, cu ocazia întrunirilor șefilor de Stat ai Micii Înțelegeri, a

Conferinței Presei Înțelegerii Balcanice, precum și a Statelor-Majore ale Micii Înțelegeri.

Autorul acestei serii de articole, începe prin a scoate în evidență personalitatea covârșitoare a M. S. Regelui Carol al II-lea. Reproduce, pe larg, date biografice despre Suveranul României, încă de când era în Liceul Militar, expunând apoi programul zilnic al Majestății Sale, și adăugând că „Regele Carol este foarte iubit de poporul său, pentru că reprezintă aspirațiile aristocratice și rafinate ale acestui popor“, și fîndcă „la venirea Sa pe Tron, El a muncit mult pentru binele general al țării“.

Autorul trece apoi la chestiunile politice cari privesc Mica Înțelegere, arătând, pe larg, care sunt scopurile și aspirațiile acestei formațiuni politice, care „rămâne pentru România cheia de boltă a măririi și a liniștii sale actuale și credința sfântă pe care aceste trei popoare o au în puternica Înțelegere Balcanică, care nu este un factor neglijabil pentru întărirea poziției lor naționale și internaționale, în prezent ea și în viitor“.

DUPĂ CONFERINȚA DELA MONTREUX

Presa turcă.

Semnarea convenției dela Montreux, prin care s'a stabilit noul regim al Strâmtoarelor, a fost salutată în Turcia cu un entuziasm indescrisibil.

„Presa întregă a reflectat această mare mișcare de opinie publică, redând pe larg solemnitățile oficiale și manifestațiile populare, prilejuite de încheierea convenției Strâmtoarelor, care a consacrat justele revendicări ale Turciei și a știut să concilieze toate interesele internaționale, puse în joc.“

Ziarele turcești publică de asemenea articole documentate, în care analizează amănunțit, noua convenție, subliniind totodată concursurile de care s'a bucurat Turcia în cursul laborioaselor deliberări ale conferinței dela Montreux.

Astfel, LE JOURNAL D'ORIENT din 22 Iulie scrie în această privință:

„Meetingul organizat ieri, pe piața Beyazid, în semn de veselie pentru fericitul eveniment, a dat loc la o manifestație de bucurie delirantă. Piața și împrejurimile erau înfășate de o mulțime în care se amestecau toate clasele populației, dela personalitățile oficiale până la simpli muncitori.“

„Numeroase discursuri patriotice au fost primite cu aplauze entusiaste.“

„Noaptea au avut loc retrageri cu torțe și focuri de artificii, în mai multe părți ale orașului Istanbul.“

„Pe de altă parte, o ceremonie a avut loc cu ocazia ocupării, de către trupele noastre, a zonei până acum demilitarizate, dela Marea Neagră“.

Ziarul LA RÉPUBLIQUE din Istanbul, la 22 Iulie, după ce relevază manifestațiile patriotice care au avut loc la Ankara, Istanbul și în celelalte centre ale Turciei, cu ocazia suprimării zonelor demilitarizate, se asociază, din suflet bucuriei poporului turc, „care trăește unul din cele mai frumoase ceasuri din istoria sa contemporană“.

Acelaș ziar, la data de 24 Iulie, sub semnătura d-lui Yunus Nadi, ocupându-se de raporturile turco-sovietice,

cu ocazia Conferinței Strâmtoarelor, scrie, în concluzia editorialului său:

„Cu toate că, la Montreux s'au constatat unele neînțelegeri, am fost siguri că Moscova, care cunoaște adevăratele sentimente ale Turciei, față de ea, nu s'a îndepărtat de spiritul de colaborare turco-rus, în chestia Strâmtoarelor. Probă este că rezultatul obținut a fost de natură să mulțumească pe toată lumea.“

„Inutil să spunem că prietenia dintre cele două țări a câștigat mult din reușita acestei conferințe. Ce poate fi mai natural decât o Turcie, stăpână pe independența și suveranitatea ei, și totodată garantată în securitatea sa, să fie pentru Soviete un element mai prețios în amiciția celor două națiuni, strâns legate în idealul păcii“.

Ziarul TAN din 18 Iulie sub titlul „Suntem națiunea care știe ce vrea“, publică un articol în care comparând situația Turciei noi față de cea veche, scrie între altele:

„Înfățișăm lumii, de 17 ani, aspectul unei națiuni care știe ce vrea, care ține frâna destinelor sale cu o mână sigură, îndreptată către țelul ales; suntem în primul rang al națiunilor stăpâne pe viitorul lor.“

..... Astăzi, înfățișat, în fața prefacerii totale a lumii, faptul că am vrut să fim pe deplin stăpâni ai porților noastre neprezintă una din ultimele manifestații ale unei politici cu vederi largi, a tăriei și a hotărârii sale“.

În ziarul KURUN din Istanbul cu data de 19 Iulie, d. Gezgin scrie între altele:

..... La început, obișnuința mesii verzi și ai căilor întortochiate ale conferințelor, au socotit ca prim pas ceea ce pentru noi înseamnă ultimul cuvânt; au considerat ultimele noastre linii un post avansat. S'a intrat în târgueli. Dar noi nu admitem târguială pe ceea ce este al nostru, pe ceea ce ne aparține în propriu. Am explicat aceasta din toată inima și din tot sufletul nostru. În felul nostru de a ne înfățișa nu era nimic teatral, nimic care să fie pregătit ca să impresioneze galeria. Aceasta s'a înțeles, s'a crezut, și despre aceasta s'au convins toți.

..... Știm, noi, ce însemnează puterea turcă.

..... Ajunsesem la Lausanne prin Sakarya. Numai istoria noastră din ultimii cînsprezece ani ne-a îngăduit să ajungem la Montreux“.

Sub titlul „Cea de-a doua victorie dela Ciana-kalé“, ziarul AKSAM din 18 Iulie publică, între altele, sub semnătura d-lui Aksamgi:

„Cei care își aduc astăzi aminte de poziția politică mediocră și de slăbiciunea Imperiului Otoman, au ochii turburați de strălucirea celei de-a doua victorie dela Ciana-kalé, pe care am obținut-o de data aceasta pe tărâmul politic.

„Care este cauza acestei adânci schimbări înfăptuite într'un timp atât de scurt? Cauza este dintre cele mai simple: O revoluție a fost în Turcia. Conducătorii acestei revoluții au creat în Turcia o omogenitate, o unire; ei au întărit pe de o parte țara, iar pe de altă parte au urmat o politică corectă, francă și cordială, ceea ce constituia o mare noutate în felul de a vedea și de a simți.

„Ei se puseră pe lucru ca un element de pace în familia civilizației. Această de-a doua victorie a Dardanelor a venit să răsplătească munca regulată și metodică care s'a înfăptuit dela pacea dela Lausanne încoace. Republica Turcă poate să fie cu drept cuvânt mulțumită și mândră de revoluția ei“.

D. Selim Raghîb scrie în SON POSTA din 22 Iulie:

„Victoria relativă la strâmtoare obținută de Turci la Montreux este succesul pe care o muncă răbdătoare și o voință dâră l-au dobândit pe cale pașnică.

„Dacă Turcia, care prin situația sa și în urma desfășurării evenimentelor din ultimul timp, era în măsură să înarmeze din nou strâmtoarele din proprie inițiativă, n'a uzat de acest drept, aceasta este datorită tocmai faptului că ea a fost călăuzită de credința sa în pace și de dorința sa de a trăi în pace.

„Acest fel de a proceda ne-a dat de asemeni prilejul de a ne da seama de tendințele politice internaționale și ne-a desvăluit măsura exactă a anumitor prietenii.

„Trebue să nu se scape din vedere că actuala conferința dela Montreux este singura reunire diplomatică internațională care, dela Războiul cel Mare încoace, a ajuns la un rezultat concret“.

Sub titlul „Turcia stăpână pe întregul său teritoriu“, TAN din 23 Iulie scrie între altele:

„...Incepând de astăzi, vom putea trimite soldații noștri oriunde am vrea, pe întreg cuprinsul teritoriului turc; vom putea întări orice punct ne va plăcea.

„Nu va mai fi o comisie a Strâmtoarelor care să ne împiedece.

„Astăzi dispăre ultima urmă, ultima pată, care amintea timpul în care nu eram pe deplin stăpâni pe destinele noastre“.

Sub titlul „Indreptările date rezultatelor dela Montreux“, ziarul GIUMHUVIET discutând atitudinea Germaniei și Italiei față de chestiunea Strâmtoarelor, spune între altele, în legătură cu politica germană:

„Felul deosebit cum ne-am purtat în comparație cu ei (Germanii), n'ar putea fi un motiv de răceală pentru Germanii“.

Iar mai departe, vorbind de Italia, ziarul adaugă:

„Cât despre Italia, suntem prieteni cu această putere mediteraneană. A trebuit să participăm la anumite măsuri internaționale dictate de Societatea Națiunilor...“.

„Numai în urma hotărârii aceluiași membri ai Societății Națiunilor, au fost abolite sancțiunile. Cu toate acestea, Italia a socotit că există încă anumite motive care o împiedecă să revie la regimul relațiilor normale dintre popoare, și ea a refuzat să vie la conferința dela Montreux. După părerea noastră, aceste motive nu erau, pentru prietena noastră Italia, o piedică în calea participării la reglementarea unei probleme de o așa de mare însemnă-

tate, atât pentru noi cât și pentru pacea generală. Dimpotrivă, participarea ei era de natură să asigure grabnica realizare a dorințelor sale. Totuși, rămân totdeauna deschise Itaiiei porțile, pentru a participa la hotărârile conferinței, și, fără îndoială că, deși tardiv, acest gest va fi oportun“.

Intr'un articol intitulat „Datoria plătită“ ziarul TAN din 24 Iulie exprimă toată „mândria măreață și nobilă mărturisită de națiunea turcă, în fața succesului dela Montreux“.

„Națiunea turcă, de obicei chibzuită și calmă, devine cea mai entuziasă ori de câte ori are prilejul să-și exprime recunoștința pentru conducătorii care au făcut-o să trăiască momentele mărețe de acum.

„Conducătorii de azi au plătit Turciei datoria morală, contractată pe seama națiunii de imperiului otoman în timpul războiului cel mare.

„Căci, pentru ca o națiune să fie pregătită pentru sacrificiile ce i se vor cere la momentul potrivit, trebue să i se achite mai întâi datoriile morale“.

Presa greacă

LE MESSENGER D'ATHÉNES, în editorialul său din 22 Iulie, după ce relevă manifestările entuziaste care au avut loc în Turcia, cu ocazia semnării noii Convențiuni a Strâmtoarelor, recunoaște că poporul turc are dreptate să fie încântat de succesul conferinței de pe malul lacului Lemn.

„La rîndul ei, conchide ziarul e'en, Grecia nu poate decât să se felicite de succesul prietenei și aliatai sale, cu atât mai mult cu cât restricțiile relative la insulele Samotrachi și Lemnos cad deopotrivă. Prin tratatul dela Ankara, din 1933, Grecia și Turcia își garantează reciproc granițele lor comune. Această frontieră nu e departe de Strâmtoarea Dardanelor. Ori ce întărire a acestei strâmtoare nu constituie oare o nouă garanție a graniței comune a Greciei și a Turciei?“.

Comentând semnarea convenției dela Montreux pentru recuperea militară a Strâmtoarelor, ziarul ELEFTHERON VIMA, din 21 Iulie, scrie:

„Poporul elen ia parte la acest eveniment fericit pentru republica aliată, securitatea Turciei constituie și securitatea propriului nostru teritoriu. Această convingere, care face parte de mai multă vreme din conștiința adâncă și inalterabilă a țării noastre, a făcut ca guvernul elen să se declare solidar cu teza turcă, chiar din primul moment al prezentării ei.

„După ultimele evenimente și de când s'a dovedit că Societatea Națiunilor nu poate să-și impună hotărârile sale, Turcia nu mai putea să se considere în siguranță la ea acasă, fără să exercite control asupra Dardanelor, care formează ușa casei sale.

„Nicio obiecție nu putea fi ridicată în fața unor motive atât de plauzibile“.

PROIA, observă: „Este natural ca insulele grecești, așezate în fața Strâmtoarelor, să beneficieze de același statut ca acele acordate Strâmtoarelor.

„Aceasta nu înseamnă că Grecia se va grăbi să le înarmeze. În momentul de față o asemenea măsură ar fi lipsită de orice sens. Aceste insule dobândesc ipso facto, o valoare strategică, numai în cazul apărării Strâmtoarelor“.

In legătură cu încheierea convenției dela Montreux, ziarul ETHNOS, din 22 Iulie, publică un articol semnat de d. Argyropulos, fost ministru al Afacerilor Străine, în care acesta scrie între altele:

„Trebue să fim mulțumiți de hotărârile luate la Mon-

treux. Ele dovedesc că un Stat care respectă obligațiile sale, așa cum a arătat Turcia că este, poate oricând găsi satisfacție petru dreptele sale revendicări.

„Prin acordul intervenit la Montreux, interesele tuturor Statelor care au interese vitale în Strâmători, au fost satisfăcute“.

Autorul își exprimă apoi speranța că și alte acorduri, privitoare la demilitarizarea altor zone vor fi de asemenea revizuite. „In ce privește insulele grecești, Samotrace și Lemnos, vor urma hotărârile care privesc Strâmătorile, pe când fortificarea eventuală a insulelor Mitilene, Chios și Icaria este o chestiune care poate fi soluționată direct între cei doi aliați, Grecia și Turcia“.

Presă sovietică.

Ziarele sovietice din 21 Iulie consacră numeroase articole semnării convenției dela Montreux.

IZVESTIA scrie că semnarea convenției Strâmătorilor înseamnă victoria punctului de vedere sovietic în această chestiune, punct de vedere care servește mai bine ca oricare interesele păcii.

„Intr'adevăr, prin recente acorduri care au intervenit între puterile riverane al Mării Negre, limitarea intrării vaselor care aparțin țărilor neriverane era necesară, pentru a întâmpina o eventuală pătrundere a forțelor unora din țări, care urmăresc schimbarea hărții mondiale.

„Cu toată opunerea Germaniei și a Japoniei, continuă ziarul, Uniunea Sovietică a izbutit să impună ca să-și poată deplasa flota sa din Marea Neagră, în celelalte porturi sovietice și viceversa. Este satisfăcător de constatat că Anglia a înțeles, în cele din urmă, că interesele păcii cereau primirea acestor deplasări.

„In sfârșit, delegația sovietică a izbutit să convingă și pe celelalte națiuni reprezentate că este în interesul păcii ca să se permită trecerea nelimitată prin Strâmători a vaselor de război care, în timp de război, duc la îndeplinire hotărârile Societății Națiunilor, pentru sprijinirea puterii ce a fost atacată. Din această conferință prestigiul Societății Națiunilor iese mărit și pactul întărit.

„Uniunea Sovietelor a dovedit și cu acest prilej că nu înțelege să folosească conferințele internaționale pentru impunerea unei politici egoiste sau de prestigiu, ci numai pentru consolidarea păcii.

„Concluziunile conferinței sunt satisfăcătoare dintr'un întreg punct de vedere:

„1. Deciziile luate sunt conforme cu interesele Uniunii Sovietelor în Marea Neagră;

„2. Ele satisfac interesele legitime ale Turciei, care ne este amică, restabilind suveranitatea ei în Strâmători, și

„3. Ele răspund așteptărilor tuturor sprijinitorilor păcii.

„Amicii organizării internaționale a securității colective au câștigat o luptă importantă“.

CRASNAIA ZVEZDA din 22 Iulie, după ce reproduce discursurile de încheiere ale conferinței dela Montreux, subliniază cele spuse de reprezentantul Uniunii Sovietice, adăugând următoarele:

„Rezultatele Conferinței dela Montreux ne dau speranța că, în fine, colaborarea internațională va izbuti să ajungă la o pace generală și la securitatea tuturor popoarelor. Ministrul de externe român, d. Nicolae Titulescu, a subliniat chiar că această conferință poate crea o epocă în viața internațională“.

ACORDUL GERMANO-AUSTRIAC

Presă austriacă.

Ziarul oficios REICHSPPOST din 25 Iulie ca răspuns la publicarea unui manifest al Partidului Național-Socialist austriac, partid interzis în Austria, în ziarul oficial al Reichului, VOELKISCHER BEOBACHTER, chiamă la ordine cu toată energia pe naștii austriaci:

„Orice fel de propagandă național-socialistă este interzisă în Austria; abaterile vor fi pedepsite tot atât de aspru acum, ca și înainte de acord.

„Autoritățile austriace se vor opune cu toate mijloacele care le stau la dispoziție la reînceperea turburărilor. In niciun caz ele nu vor permite să se abuzeze de amnistia acordată de guvernul federal.

„Amnistia va fi retrasă în toate cazurile în care cel grațiat va răspunde prin acte ostile sau prin propagandă subversivă“.

Presă franceză.

L'OEUVRE din 24 și 25 Iulie, sub iscălitura d-nei Geneviève Tabouis, scrie următoarele:

„Este cert că situația creată în Europa Centrală de noul acord austro-german a fost examinat de reprezentanții celor trei țări, ca și, dealtfel, poziția Cehoslovaciei pe care o privește mai în deosebi efortul de expansiune germană. Miniștrii au luat cunoștință de ultimele infor-

mații primite din surse autorizate și care dădeau amănunte precise asupra condițiilor pe care cancelarul Reichului își propune să le ofere la Praga pentru un aranjament definitiv între cele două țări.

„Se știe că d. Heinlein a trecut de curând prin Londra, că a fost la Foreign Office pentru a convorbi cu d. Vansittart. Despre aceasta — făcând abstracție de știrile oficiale — indiscrețiile voite ale d-lui Heinlein aduc lămuriri complete. Se pare că Hitler cere: 1) Cantoanele Cehoslovaciei, unde Germanii sunt în majoritate, să fie despărțite de restul acelei țări și să fie constituite în provincie autonomă, legată de restul Cehoslovaciei printr'un act federativ asemănător celui Elveției; 2) Cehoslovacia cu Mica Înțelegere să facă parte din grupul celor 4 puteri europene (Franța, Germania, Anglia și Italia), dar cu condiția absolută să-și rezilieze alianța cu Rusia.

„Aceasta este o indicație prețioasă a presiunii pe care se pregătește s'o execute Germania asupra Statelor durabile și în deosebi asupra Cehoslovaciei. Germania năzuiește, nu la deslăpirea în favoarea ei a cantoanelor germane, căci aceasta n'ar face decât să sporescă numărul șomerilor ei și să-i mărească volumul industriei pe care i-ar deveni greu s'o alimenteze, dar urmărește stăpânirea organismului întreg al Republicii Cehoslovace pentru a-și înlesni politica de penetrare în bazinul Dunării și în Balcani. O asemenea propunere este de sigur inacceptabilă

pentru Praga și respingerea ei va pricinui de sigur o criză serioasă între Reich și Cehoslovacia, ceea ce va complica considerabil greutatea europeană.

Presa sovietică.

Intreaga presă Sovietică din 24 Iulie este revoltată de ieșirile lui Von Papen împotriva Uniunii Sovietice. „Von Papen, căutând să convingă pe ziaristii englezi și americani din Viena, de pacifismul acordului austro-german, a susținut că imperialismul german nu se va folosi de acest acord pentru o influență politică economică în Europa Sud-Estică și pentru acapararea Austriei. Această declarație, scrie ziarul *ECONOMICESOCIETATII*, a folosit-o Von Papen spre a ataca Uniunea Sovietică și întreg sistemul securității colective.

„Von Papen nu s'a jenant să repete că Moscova este amestecată și în evenimentele din Spania“.

Presa Statelor-Unite.

Ziarul NEW-YORK TIMES din 13 Iulie publică un editorial din care extragem:

„Recunoașterea de către Hitler a independenței Austriei trebuie să fie interpretată, după cum spune comunicatul oficial, în lumina discursului lui Hitler din 27 Mai 1935, care cuprinde declarația semnificativă că atât guvernul cât și poporul german doresc ca nu numai celelalte națiuni ci și Germania să se bucure de dreptul auto-determinării. Deci Austria, ca preț al independenței, trebuie să permită de acum încolo poporului ei exercitarea dreptului de a se uni cu Germania, dacă și când vrea.

„Naziștii germani vor ajuta pe Austriaci să ajungă la o decizie în această privință. Eliminarea restricțiilor ridicată în drumul relațiilor normale dintre cele două țări vor permite vizitatorilor germani și presei naziste să exercite influența lor „neoficială“ pe tot cuprinsul țării. Naziștii austriaci, sub alte denumiri, vor relua campania pentru câștigarea de noi aderenți. Generalul von Horsteanu, un fruntaș al naziștilor moderați austriaci a intrat în guvernul lui Schuschnigg.

„Hitler, dacă are răbdare, va descoperi că „politica de neamestec“ în treburile Austriei este cel mai rapid și sigur mijloc de a converti pe Austriaci. De asemenea, reluarea politicii, aplicate în ambele țări, de a modifica treptat sistemele de administrație și de justiție, apropiind-le cât mai mult unele de altele, pare probabilă. Acum 5 ani un funcționar înalt din Ministerul de Externe german declară că „Noi și Austriacii pregătim terenul cu atâta minuțiozitate încât în momentul unirii instituțiile celor două țări vor putea lucra imediat în deplină armonie“.

„Este improbabil că Mussolini să nu aibă cunoștință de preparativele pentru încheierea acestui acord sau de implicațiile lui. Oficial dânsul este foarte mulțumit de acest acord; dar avem bănuiala că intenția lui este de a crea impresia în Paris și Londra că un acord italo-german afectând Europa Centrală este pe punctul de a fi încheiat.

„Este prematur a sugera, după cum o fac unii corespondenți francezi, că Europa a fost împărțită, în urma acordului austro-german, în două tabere: pe de o parte Germania, Polonia, Austria, Ungaria și Italia, și de cealaltă parte Anglia, Franța, Rusia și Statele Balcanice. O astfel de diviziune nu există; Statele balcanice n'au aceeași politică externă; Polonia nu s'a aliat definitiv cu nici una din tabere; iar Anglia tinde să se reîntoarcă la rolul ei obișnuit de intermediar. Este adevărat însă că prestigiul Franței a suferit o grea lovitură și aliații ei, Po-

lonia și Mica Înțelegere, nu mai contează serios pe suportul ei, ceea ce a avut darul de a întări poziția Germaniei. Aci rezidă principalul element de pericol“.

NEW-HERALD-TRIBUNE din 13 Iulie publică un editorial, în care între altele scrie:

„Este evident că pe chestia Austriei cei doi dictatori, Hitler și Mussolini, au încheiat un târg, și prin singur acest fapt ambii și-au întărit pozițiile respective, grație cărora vor putea continua cu terorizarea moștenitorilor democrației ai sistemului Soc. Națiunilor, Anglia și Franța, a căror diplomatie confuză a fost celor dintâi atât de folositoare.

„Politica de jumătăți de măsuri contra agresorilor și de concesiuni întârziate a avut ca consecință o serie de victorii repurtate de Hitler și Mussolini în Africa, Mediterana și Renania. Până acum fiecare a făcut jocul celuilalt; ceea ce însă le rămâne de îndeplinit de acum înainte este să pună bazele unei alianțe care să forțeze pe celălalt să-și urmeze partenerul. Nimeni nu știe până acum dacă acordul reprezintă un triumf al lui Hitler asupra lui Mussolini sau viceversa“.

Presa iugoslavă.

VREME, din Belgrad cu data de 25 Iulie, publică sub titlurile „Capitularea Austriei în fața Germaniei. Aplicarea înțelegerii austro-germane“, o corespondență din Viena, în care relevă următoarele:

„A doua zi după semnarea acordului cu Reichul, ca sub influența unei baghete magice, întreaga presă austriacă a început să schimbe tonul față de Germania. „Până atunci ziarele, chiar și cele catolice, atacau național-socialismul din următoarele cauze. În acea perioadă diferențe foarte esențiale despărteau cele două State.

„Ar fi fost cu neputință de a împăca concepția totalitară a Reichului, ce nu ținea seama de nimic, cu libertatea conștiinței ce se practica în Austria.

„Nu s'ar fi putut imagina atunci că ar fi posibilă o unire între mândria nemărginită a suitului nordic și modesta credință a bisericii catolice.

„S'a crezut că ar fi imposibilă vreo apropiere între aroganța rasismului național-socialist și concepția umanitară al cărei simbol a fost Austria.

„În sfârșit, nimeni nu ar fi crezut că profund pacifista Austrie se va putea înțelege cu militarismul agresiv al celui de al III-lea Reich.

„Iată însă că imediat după semnarea acordului austro-german, peste toate aceste diferențe a fost tras un văl gros.

„În curând înalta barieră germană care prin taxa de 1.000 mărci împiedeca vizitarea și călătoria în Austria, va cădea și astfel se va deschide calea pentru numeroși călători din Germania spre Austria.

„După semnarea înțelegerii, aceștia nu vor mai fi povăduitori hitlerismului, ci călători pașnici, care, desigur, nu vor putea să se abție de a nu lăuda perfecțiunea regimului hitlerist și de a nu critica situația din Austria.

„Austria se va simți obligată și va considera drept merit respectarea condițiilor păcii. Ea va uita ce a fost în trecut și nu va vedea în față decât consolidarea păcii, pe care o urmărea și defunctul Dollfuss.

„Acei care conduc astăzi Austria, dau dovadă de mult curaj și încredere, când cu atâta lipsă de grijă sparg zidul ce apăra mica Austrie de uriașul ei vecin.

„Cu toată siguranța ce a fost dată de Germania că va respecta independența Austriei, von Papen, face urmă-

toarea declarație, din care se vede foarte clar cum înțelege să fie respectată promisiunea lui Hitler, referitoare la neamestecul în chestiunea austriacă: „Niciodată cancelarul Hitler, precum am mai declarat eu reprezentanților prezei anglo-americe, nu va permite formarea vreunei coaliții a puterilor străine pentru apărarea independenței austriece.

„Aceasta ar fi împotriva dezvoltării istorice a popoului german. Cele două popoare trebuie să se împrietească prin propria noastră forță și voință.

„Austria, care și-a asumat obligația de a se conduce ca o țară germană, de acum înainte îi va fi foarte greu de a se apăra de doctrina lui Hitler, pentru că Reichul și partidul lui Hitler sunt aceleași.

„Oare Austria este decisă să se împace cu soarta ce o așteaptă? Acele State, care declarau nu demult că integritatea Austriei este baza păcii europene, sunt astăzi gata s'o primească.

„Aceasta înseamnă, conchide ziarul, că cine abandonează jocul îl pierde“.

CHESTIUNEA DANZIGULUI

Presă danzigheză.

Ziarul DANZINGER VORPOSTEN din 23 Iulie publică următorul comunicat al Biroului de Presă al Senatului:

„In legătură cu manifestațiile din Varșovia și din alte orașe polone, îndreptate împotriva Danzigului, președintele Senatului a invitat la sine pe reprezentantul diplomatic al Poloniei. Miercuri la amiază a avut loc la președintele Senatului o conferință cu ministrul Papée, în cursul căreia președintele Greiser a exprimat temerile danzigheze și a protestat împotriva unor astfel de manifestații. In urma lămuririlor date de ministrul Papée, președ. Greiser a declarat că Danzigul este gata, de comun acord cu punctul de vedere al reprezentantului diplomatic polon, să recunoască că aceste demonstrații îndreptate fără îndoială împotriva Danzigului, nu constituie un motiv de turburare a bunelor raporturi oficiale dintre Danzig și Polonia“.

DANZINGER VORPOSTEN însoțește comunicatul de mai sus de următoarele comentarii:

„In cursul lungi întrevederi dintre d-nii Greiser și Papée, au fost atinse și chestiuni actuale. Cu acest prilej ministrul Papée a lăsat să se înțeleagă că dorința Poloniei este să menție legăturile prietenești polono-danzigheze și din această cauză republica nu arată un interes deosebit pentru chestiunile interne ale Danzigului.

„Rezultatul acesta al convorbirilor polono-danzigheze arată categoric că ultimele evenimente nu au produs schimbări în forma schimbului de vedere dintre Danzig și Polonia și că spiritul care a însuflețit relațiile de până acum între ambele State n'a suferit nicio modificare.

„Trebuie să admitem că actualmente nimic nu se opune tratativelor directe între Danzig și Polonia, afară de cazul dacă în politica mare, contrar așteptărilor, s'ar tinde la o agravare a problemei danzigheze, și dacă ar dori ca Polonia să se angajeze în această privință în chestiunea danzigheză“.

Presă polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 24 Iulie comentează astfel cele scrise de ziarul DANZINGER VORPOSTEN:

„Aceste foarte puternice sunătoare declarațiuni ale Senatului și ale oficiului național-socialist își au fără îndoială sursa pe de o parte într'o deplină denaturare a realității, iar pe de altă în dorința de a se asigura față de participarea Poloniei la o eventuală examinare a ultimelor poze ale Senatului danzighez în fața Comisiei Consiliului Societății Națiunilor, și aceasta printr'o ten-

dențioasă înfățișare a atitudinii Poloniei. Cu toate acestea însă declarațiile de mai sus trebuie să producă în opinia publică polonă nedumerire și îngrijorare“.

ILUSTROWANY KURJER LODZIEMNY din 24 Iulie scrie despre incidentele dela Danzig următoarele:

„Opinia polonă își dă în mod perfect seama de primejdia care se ascunde în dosul paragrafeilor din decretul Senatului dela Danzig. Dacă, de azi înainte, asociațiile pot fi dizolvate numai de poliție, fără a recurge la tribunal, se poate ușor întâmpla ca într'o bună zi organizațiile polone să înceteze de a exista.

„De aceea Polonia nu poate privi cu indiferență, violarea Constituției, numai dintr'un singur motiv că această violare nu este îndreptată pentru moment, în contra Poloniei, ci în contra altora.

„Măine aceasta ni se poate întâmpla și nouă“!

KURJER POZNANSKI scrie despre „vina politicii polone“ următoarele:

„Pentru atacul de sâmbătă al Senatului din Danzig, are, în mare parte, vină și politica polonă, care prin slăbiciunea și cochetarea ei continuă cu Berlinul, a obrăznicit pe d-nii Greiser și Forster și i-a încurajat în tendința lor pentru unirea Danzigului cu Reichul. Politicii polone i-au rămas încă 5 minute înainte de ora 12, pentru a părăsi în ultimul moment drumul, pe care a pășit cu ochii legați și pentru a se solidariza cu punctul de vedere al opiniei publice polone“.

Presă engleză.

MANCHESTER GUARDIAN din 21 Iulie publică un articol de fond, arătând că „Germania are în politica ei externă un merit care o distinge de toate celelalte țări, pentru că scopurile și metodele sale sunt perfect de clare“.

„Deci, adaugă ziarul, știind ceea ce vrea Germania și știindu-i intenția fermă de a-și ajunge scopul, precum și faptul că se simte destul de tare să-l ajungă, mai știu că după ce și-a îndeplinit o dorință, va căuta să-și îndeplinească și pe următoarea.

„Știm acest lucru, pentru că d. Hitler ni l-a spus, că vrea Austria, că mai vrea și Danzigul și încă multe alte lucruri. Dar pe care o va lua întâi, Austria, ori Danzigul?“

Ziarul constată că prin acordul cu Austria s'a făcut de către Germania un pas înainte în metoda de penetrație pașnică, dânsa neputând risca deocamdată un conflict general în Europa Centrală. Insa rămâne Danzigul, și în privința aceasta se întreabă:

„Dacă Germania recucereste Danzigul, unde se va opri campania ei victorioasă? La Memel, la Riga, la Reval!“

Dacă-i reușesc toate în răsărit, nu-i va crește ambiția în ceea ce privește apusul? N'ar fi mai simplu și nu s'ar evita conflicte mult mai mari dacă Liga Națiunilor, care tot mai există, și-ar îndeplini obligațiile ei și ar insista ca principiile garantate de constituția Danzigului să fie respectate de către național-socialiștii din Orașul Liber și, ceea ce este mai important, ca al treilea Reich să nu se atingă de Danzig?''.

Același ziar, din 23 Iulie, explică într'o corespondență specială, faptul care i se pare destul de curios ziarului „că Germanii din Danzig fae front unit indiferent de deosebirea dintre vederile lor politice. Ei cred, în marea lor majoritate, că vor fi mult mai bine, din punct de vedere material, dacă se unesc cu Reich-ul.

„In afară de aceasta, este sentimentul patriotic care primează orice crez politic“.

CONVORBIRILE ANGLO-FRANCO-BELGIENE DELA LONDRA

Presa engleză.

Comunicatul Conferinței de trei dela Londra este privit cu o deosebită satisfacție de toată presa, accentuându-se în mod special adâncă dorință pentru pace și înțelegere cu Germania, arătată de Franța.

MANCHESTER GUARDIAN din 24 Iulie publicând textul comunicatului oficial, după Conferința dela Londra, este de părere „că s'a făcut un pas simțitor către soluționarea situației“.

Mai constată că impresia lăsată de întrunirea delegațiilor conferinței, a fost aceea a unei „atmosfere prietenești“, și că „solidaritatea franco-engleză a fost încă odată evidențiată“.

DAILY HERALD, cu aceeași dată, crede că și Rusia Sovietică va avea partea ei de activitate la viitoarea conferință locarniană.

DAILY TELEGRAPH din 24 Iulie publică un lung articol, demonstrând că „necesitatea conferinței dela Londra a survenit din faptul că Germania n'a răspuns la chestionarul englez; în lipsa acestui răspuns, Franța, Belgia și Marea Britanie, au încercat să aducă Germania și Italia în sfera tratativelor despre problemele care tulbură liniștea Europei“.

TIMES din 25 Iulie, deduce, din informațiile primite dela Berlin și Roma, că, „la invitația făcută Germaniei și Italiei, de către cele trei puteri locarniene, întrunite la Londra, din partea Germaniei se va da o primă favorabilă invitației, spre a se putea fixa în curând data conferinței; iar la Roma, invitația a fost primită într'un mod amical și că, în câteva zile, e de așteptat un răspuns favorabil“.

Ziarele din 26 Iulie, își arată așteptările lor, în privința desbaterilor ce vor avea loc în acea zi în Camera Comunelor, despre politica externă, unele din ele precizând chiar că d. Eden va anunța anularea pactelor de asistență din Mediterana. Unele ziare afirmă chiar că Marea Britanie va trebui să recunoască poziția Italiei în Abisinia.

NEWS CHRONICLE scrie în acest sens:

„Cum guvernul britanic admite că posesiunea face nouă zecimi din lege, ne putem aștepta ca el să admită în curând și cealaltă zecime. Numai cu acest preț va fi convins d. Mussolini să coopereze la un nou Locarno“.

MORNING POST subliniază:

„Declarația anulării pactului de garanție va place Italiei și va face posibilă participarea ei la viitoarea conferință în cinci a puterilor locarniene.

„Angajamentul de garantare dat de Marea Britanie

Statelor mediteraniene, puțin timp după aplicarea sancțiunilor contra Italiei, este considerat că a încetat să mai aibă justificare.

„Guvernul a menținut acest angajament, chiar și după ridicarea sancțiunilor, atât timp cât a socotit că mai există pericolul în Mediterană. Astăzi când Italia a dat asigurări că acest pericol nu mai există, garanția britanică nu mai este necesară.

„Majoritatea deputaților conservatori socotesc că este necesar ca Anglia să se declare cât de curând în acest sens, întru cât sunt temeri că Germania va cere să i se înapoieze coloniile în cursul viitoarelor negocieri internaționale“.

Presa franceză.

Intreaga presă din 24 Iulie primește cu vie satisfacție concluzia la care s'a ajuns la conferința tripartită din Londra.

LE MATIN scrie:

„Negocierile de ieri vor putea ele oare sluji la încheierea unei noi sfortări pacifice a Marii Britanii, Franței și Belgiei? Aceea de a vedea Germania acceptând, în sfârșit, mâna care i se întinde cu sinceritate în vederea unei organizări efective și definitive a păcii europene“.

EXCELSIOR subliniază că trebuie considerată ca o victorie deosebită faptul că au fost salvate angajamentele din 19 Martie 1936, prin care se stipula menținerea garanțiilor dela Locarno.

„Poate că ar fi fost și mai bine dacă se menționa și scrisoarea engleză din 1 Aprilie 1936, prin care erau reafirmate garanțiile locarniene, dar, oricum, este suficient de una pentru a se evoca cealaltă“.

LE PETIT JOURNAL se feliicită că nu s'a hotărât reluarea politicii pactului în patru, „cu desconsiderarea principinului păcii indivizibile și al politicii securității colective“.

Ziarul adaugă:

„Niciuna din pozițiile câștigate nu a fost pierdută. Nimeni nu s'a gândit să excludă dela viitoarele întrevederi pe amicii noștri din Mica Înțelegere, și nu s'a făcut nicio concesie spiritului de înlăturare a Uniunii Sovietelor“.

LE FIGARO precizează:

„Franța, deși a acceptat să se întâlnească cu Germania la Bruxelles, nu înțelege să se lege prin angajamente izolate, care ar putea să o împiedece să-și îndeplinească angajamentele luate față de amicii ei din Europa Centrală și estică. In consecință, conferința din Bruxelles nu poate să marcheze începutul unei politici a Marilor Puteri în paguba celor mici“.

Expunând care este, după părerea sa, adevărata misiune a delegației franceze la conferința tripartită din

Londra, d. Saint Brice scrie în LE JOURNAL din 24 Iulie:

„Chestiunea principală este de a se ști cum se va negocia cu Germania. Până acum fusese stabilit că nu se va începe niciun fel de negociere cu Reichul atâta vreme cât el nu va fi dat asigurări menite să restabilească credința lui internațional.

„Noua tendință la Londra este de a considera că este inutil a se întârzia la o polemică de mult depășită de evenimente, și că trebuie să se înceapă imediat o cuprinzătoare dezbateră, între cele cinci puteri locarniene, cu scopul de a elimina toate elementele care provoacă conflicte, pregătind astfel o pace durabilă în Europa.

„Este vorba deci de un drum nou pe care nu trebuie să înaintăm prea mult înainte de a-l fi luminat îndeajuns. Aceasta este adevărata sarcină a reprezentanților Franței la Londra“.

LE TEMPS din 25 și 26 Iulie scrie în editorialele sale:

„Tactica de intrasigență și intimidare a reușit prea bine până acum conducătorilor germani, pentru a aștepta, liniștiți, ca ei să intre hotărît, fără șovăire și gânduri ascunse, pe calea în care sunt îndrumați. Totul va depinde, așa dar, de primirea care se va face la Berlin demersului anglo-franco-belgian.

„Numai atunci când prima etapă a conferinței de cinci va fi trecută fără greutate, oferind garanții solide pentru securitatea Occidentului, se va putea examina în mod util posibilitățile care vor exista implicit, în favoarea unui aranjament mai general în cadrul securității colective, condiție esențială pentru orice organizare durabilă a păcii. Rămâne, cum vedem, mult drum de făcut, înainte de a ajunge la scopul urmărit ieri la Londra de națiunile cu bunăvoință.

„La Roma impresiile produse de convorbirile dela Londra sunt hotărît favorabile, căci se vede indiciul unei viitoare politici realiste și fructuoase. Condamnarea politicii blocurilor opuse unele altora este mai ales luată în seamă de cereurile politice italiene.

„Dar „rămășițele“ sancțiunilor, acordurile mediteraneene, continuă a preocupa spiritele de dincolo de Alpi. Dacă aceasta este singura piedecă pentru o cinstită acceptare a Italiei guvernul britanic va fi fără îndoială în măsură să dea Romei, toate satisfacțiile necesare. Cât despre principala obiecție făcută de guvernul fascist, la participarea sa la o conferință locarniană, — neinvitarea Germaniei — ea nu mai există, deoarece Reichul este invitat în aceleași condiții ca și Italia. Dacă după aceasta, Roma ar trebui să se consulte cu Berlinul pentru a adopta o atitudine comună a celor două puteri ostile oricărui proiect de conferință în cinci, Italia însăși ar fi aceea care ar favoriza această politică a blocurilor, pe care presa italiană o condamnă totemai fiindcă reprezintă negarea oricărei libere cooperări“.

L'ECHO DE PARIS din 26 Iulie, scrie sub iscălitura lui Pertinax:

„Conducătorii Germaniei interpretează miile de ocări ale miniștrilor englezi ca simple manevre de temporizare. Și nu vor fi păcăliți.

„Dar este o desfășurare de evenimente care ar putea să-i îmbărbăteze în fața conferinței celor cinci: ar fi înrăutățirea, agravarea dezordinelor noastre launtrice, sau un fel de cruciadă de Front popular, desfășurându-se în interiorul granițelor, nicio cooperare franco-britanică n'ar rezista acesteia. Majoritatea conservatorilor englezi care țin ministerul și parlament au devenit destul

de răbdători față de revoluția rusă. Ei consideră, că după criza cea mai crudă, o nouă societate se reface, de bine de rău, sub soviete. În acest spirit, cabinetul dela Londra a aprobat anul trecut pactul franco-sovietic. Dar dacă revoluția ar prinde rădăcini în Europa occidentală, toți acești conservatori și-ar revizui clasificarea pericolelor europene, și pentru foarte puțini dintre ei numai Hitler, ar ocupa încă primul loc“.

Presa germană.

KÖLNISCHE ZEITUNG, din 24 Iulie, ocupându-se de conferința tripartită dela Londra, scrie:

„Conferința dela Londra, între reprezentanții Marelui Britanii, Franței și Belgiei, propunându-și să pregătească marea conferință locarniană, are numai o însemnătate politică redusă, zice-se, numai la o „formalitate protocolară de bună-înțelegere“, însă în realitate la Londra se vor statornici temeiurile și hotărârile marelui locarniene.

„Să nu ne facem iluzii, fiindcă experiența trecutului ne-a dovedit că nu se întrunesc niciodată trei sau mai mulți șefi de guverne ai Marilor Puteri, așa numai să-și dea binețe. Să creadă naivii comunicatele oficiale.

„Realitatea este că restrângerea conferinței dela Londra, la trei se datorește faptului că anglo-franco-belgienii vor să discute în tihnă chestia Italiei și a Germaniei“.

FRANKFURTER ZEITUNG, din 24 Iulie, scrie:

„Dacă pe aceste călduri caniculare, d-nii Baldwin, Blum și van Zeeland, cu echipele lor de politică externă, s'au întrunit totuși la Londra ca să pregătească conferința locarniană, care se va ține abia la toamnă, apoi să nu se creadă că totul se va reduce la o simplă formalitate, cum se zice, ci la Londra se vor frământa noile principii de politică externă, pentru așezarea cea nouă a constelației politice, față de înghețarea îngrijitoare italo-germano-polono-austro-ungară“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 25 Iulie scrie:

„Formulele nu înseamnă nimic ci faptele totul! Acesta e răspunsul nostru și al Italiei, dat conferinței tripartite dela Londra.

„Optimismul dela Londra e întemeiat numai pe iluzii, care în politică sunt dezastruoase.

„Numai realitățile contează și ele sunt singurele bune sfătuitoare.

„De ce oare nu vrea lumea să înțeleagă odată?“.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 25 Iulie scrie:

„Italia e foarte sceptică asupra rezultatului conferinței dela Londra, spre deosebire de optimismul anglo-franco-belgian“.

Ziarele dintre 26 și 27 Iulie continuă să-și exprime îndoiala asupra rezultatei practice ale conferinței tripartite dela Londra.

Presa sovietică.

Ziarul Sovietic ZA INDUSTRIALIZATIUN, cu data de 23 Iulie, anunțând întrunirea conferinței Puterilor locarniene la Londra, susține că aceasta este numai prima etapă a conferinței celor cinci, inclusiv Germania și Italia:

„Semnificativ este refuzul Italiei de a participa la actuala conferință fără Germania. Ca o condiție a participării sale în garantarea păcii, Italia a mai cerut denunțarea acordurilor mediteraneene de asistență mu-

tuală, ce au fost îndreptate contra ei în timpul sancțiunilor.

Conferința celor trei, se dovedește a nu avea un program clar. Dealtfel întreaga presă italiană își dă toată silința spre a o discredită, declarând că nu va da niciun rezultat. Tactica italiană este o urmare a prieteniei italo-germane, susținută sus și tare de Berlin“.

Presa polonă.

GAZETA POLSKA din 24 Iulie scrie despre conferința dela Londra între altele:

„În urma comentariilor încă insuficient precizate din presa franceză, impresia care se poate degaja până în prezent este că, guvernul francez are intențiunea de a formula un proiect care aduce aminte, în mod straniu, proiectul atribuit în ultimul timp lui Mussolini și pe care d-sa l-a abandonat. Este vorba de un pact al celor șapte sau al celor opt, împreună cu Polonia, Sovietele și Mica Înțelegere. Principalul scop al acestei acțiuni diplomatice constă în a face să se întrunească la aceeași masă, sub egida Franței, Sovietele și Reichul. Privitor la această, presa de stânga lansează baloane de încercare și prevede posibilitatea unei apropieri germano-ruse care se va realiza prin intermediul Franței“.

CSAS din 26 Iulie publică sub titlul: „Noua ordine în Europa și dictatorii“, un articol de fond, în care scrie, între altele:

„Conferința dela Londra și conferința celor cinci au ca scop formularea bazelor pentru asigurarea păcii europene. Programul este larg și măreț, însă calea aleasă este încercată și lungă. Au trecut timpurile când așa zisele Mari Puteri dădeau decizii înapelabile, cărora restul Europei trebuia să se conformeze. Pacea poate fi asigurată numai prin înțelegerea tuturor interesatilor, iar nu prin decizii a trei sau cinci State. Dacă puterile occidentale vor să împiedece împărțirea Europei în două tabere ostile, atunci n'au voie să să limiteze mijloacele preventive. Astfel, conferințele ar trebui să se ocupe numai de pregătirea materialului, iar „ordinea nouă“ ar trebui să cadă în sarcina cooperării libere a tuturor Statelor interesate. Altfel vor decide asupra destinului Europei numai dictatorii și dictaturile...“.

Presa iugoslavă.

SLOVO din 24 Iulie, într'un articol intitulat: „Conferința dela Londra“, scrie:

„După Locarno s'au scurs zece ani și Germania nu mai este a lui Stressemann, ci a lui Hitler.

„Italia a trecut cu succes dificultățile africane și astăzi, mai mult ca oricând, se apropie de idealul de a deveni stăpână pe Mediterana.

„Hitler și Mussolini scrutează din ce în ce mai mult distanțele ce-i separă și se poate spune că inițiativa diplomatică este în mâinile lor. Este clar că fără Hitler și Mussolini nimeni nu este în stare de a garanta pacea.

„În fața acestei situații, conferința dela Londra, va avea o unică sarcină, modestă, de a prepara ordinea de zi pentru viitoarea conferință la care vor lua parte Germania și Italia.

„Până atunci însă vor trece câteva luni, timp necesar pentru ca condițiunile în care se va discuta să fie schimbate radical.

„Și pacea europeană, conchide ziarul, ca și până în prezent se va învârti în jurul cursei de înarmări“.

VREME, din 25 Iulie, sub titlul „Conferința dela Londra s'a terminat cu succes. Prepararea noului Locarno“ publică o corespondență dela trimisul său special din Paris, care între altele scrie:

„Rezultatul Conferinței dela Londra a fost primit la Paris cu multă satisfacție. Comunicatul dat după încheierea ei este privit în sferele politice franceze ca o profundă și sinceră înțelegere dintre cele trei State a Europei Nord-Vestice și arată că marea Britanie, Franța și Belgia, vor să creeze o situație ce ar putea să clarifice situația europeană. Cele trei delegații aliate, după ce au examinat periculoasele simptome ale situației internaționale, au decis să facă o ultimă efortare pentru a destinde situația europeană atât de încordată. Prima etapă a acestei activități este terminată. Reprezentanții Mării Britanii, Franței și ai Belgiei, astăzi intră în noua etapă.

„În cercurile bine informate se afirmă că nu este vorba de formarea unui nou pact al celor patru State, ci eută să creeze o colaborare generală a tuturor Statelor interesate“.

DECLARAȚIILE D-LUI EDEN ÎN CAMERA COMUNELOR

Presa engleză.

Ziarele engleze din 28 Iulie se ocupă pe larg de declarațiile făcute ieri în Camera Comunelor de ministrul Afacerilor Străine.

Unele ziare se arată decepționate de felul în care a fost concepută expunerea d-lui Eden, și în special de modul în care a fost înfățișată atitudinea Germaniei.

MORNING POST regretă că d. Eden a examinat fiecare chestiune în parte, în loc să fi făcut o prezentare de ansamblu, care ar fi făcut să reiasă mai clar legăturile dintre diferitele probleme tratate.

Ocupându-se de chestiunea situației internaționale a Reichului, căreia îi acordă principalul interes, editoria- lul marelui cotidian conservator scrie:

„Despărțind aspectele nenumărate ale problemei germane, d. Eden a reușit să dea impresia că o asemenea problemă nu există. Cu alte cuvinte, d. Eden s'a adresat mai de grabă Berlinului decât Camerei Comunelor.

„Cu toate acestea, și cu toate eforturile de a ignora, problema continuă să existe și este necesar ca guvernul să declare categoric că el nu se va hotărî niciodată, oricare ar fi împrejurările, la cedarea unora din coloniile engleze“.

Ziarele engleze făcând pronosticuri în privința participării eventuale a Italiei și a Germaniei la conferința celor cinci puteri locarniene, spun că se desprinde impresia că acceptarea este scontată, dar cu rezerve, deosebit de serioase în ce privește Germania.

DAILY MAIL din 29 Iulie publică impresia culeasă de corespondentul său din cercurile autorizate germane, unde se susține că valoarea tratatului dela Locarno și remilitarizarea Renaniei sunt chestiuni ce nu mai trebuiesc evocate. „Trecutul să rămâie trecut“, este lozincă actuală.

DAILY HERALD, prin redactorul său diplomatic scrie de asemenea că „se pare acum în mod sigur că Italia ar accepta invitația la conferință, pe când guvernul german studiază încă răspunsul dat. Indicațiile dela Berlin ar stăruii mai ales asupra unei metode de a se pregăti acordul pe cale de negocieri directe, lăsând conferinței singura sarcină de a înregistra eventualul acord. De asemenea, Germania ar stăruii asupra importanței aspectului occidental al conferinței, voind să ignoreze necesitatea de a se discuta și alte chestiuni ce interesează pacea europeană. Cercurile britanice par destul de neliniștite de această din urmă pretenție germană“.

Presa franceză.

Ziarele franceze din 28 Iulie subliniază afirmația reînviată a d-lui Eden, că securitatea colectivă rămâne, pentru Anglia, baza organizării păcii.

ECHO DE PARIS scrie, sub semnătura d-lui Pertinax: „In discursul său d. Eden a manifestat, în mod in-

tenționat, prudența și rezerva sa. Politica engleză nu se va defini decât în jurul mesei rotunde, atunci când germanii vor fi de față și se va putea ține seama de ceea ce vor spune ei“.

OEUVRE își concentrează atenția asupra anunțării că Londra renunță la acordurile din Mediterană. „Astfel, se pare că a fost realizată prima condițiune pusă de Italia pentru a lua parte la conferința celor cinci. Dar, după ultimele informații, Ducele, nemulțumit cu satisfacția care i s'a dat, se pregătește a mai cere și altele“.

Același ziar afirmă că d. Mussolini ar fi făcut cunoscut personalităților engleze din Roma, că acceptarea italiană ar fi legată de următoarele condițiuni: 1) de acceptarea germană; 2) de recunoașterea de fapt a cuceririi italiene a Abisinie de către puterile care o evită, și 3) Italia ar mai ridica o pretenție: aceea de a nu mai tolera ca Anglia să întărească succesiv toate fortificațiile ei din Mediterană, sau ca o asemenea posibilitate să fie dată de asemenea și Italiei“.

LE JOUR consideră că discursul d-lui Eden ar putea fi tradus astfel într'un limbaj clar: „Pentru moment nu putem înapoia Germaniei coloniile ei. Dacă ea este de acord să nu insiste asupra acestei chestiuni, vom vedea, la timpul potrivit, ce satisfacții i se pot da“.

EVENTIMENTELE DIN SPANIA

Presa franceză.

LA RÉPUBLIQUE din 24 Iulie scrie între altele:

„E cert că lupta a luat o extensiune cu atât mai mare cu cât ea nu pune față în față nu numai armata regulată, ci ea a înrolat de o parte și de alta mase de voluntari.

„Nu trebuie să ne înșelăm. Elementul civil nu este decât accesoriu în câmpul răsculaților. El este, dimpotrivă, esențial pentru guvernamentali. La rebeli, generalii sunt acei care conduc toată mișcarea și care socotese să tragă roadele. Voluntarii carliști n'au făcut decât să se pună la dispoziția lor pentru a dărâma republica. De partea cealtă, dimpotrivă, însăși masele populare s'au ridicat pentru apărarea libertății muncitorilor și a libertăților în general.

„Și dacă ele n'ar fi intrat în arenă, este cert că rebelii ar fi învins dintr'o dată.

„Tochmai acest fapt dă bătăliei care e în curs caracterul său specific. In opoziție cu ceea ce s'a petrecut în Germania și în Italia, fasciștii spanioli nu s'au putut sprijini pe o importantă fracțiune a maselor populare. Aceasta face relativa lor slăbiciune.

„Dacă sunt, până la urmă, învinși, ei vor fi dat poporului însuși, prilejul de a fi câștigat victoria asupra lor. Și această victorie, masele vor voi desigur s'o utilizeze pentru a crea această nouă Spanie, pe care o anunța, ieri dimineață ziarul HERALDO din Madrid“.

In editorialul din 24 Iulie LE TEMPS scrie între altele:

„In Spania nu este vorba de o răsccoală militară ordinară. Mișcarea a plecat dela armată, dar militarii revoltați nu constituiesc decât unul din elementele ei. Avem

impresia unui conflict formidabil între cele două Spanii: aceea a revoluției populare venită la putere prin alegerile din Februarie, și aceea a contra-revoluției, care grupează toate forțele ostile regimului, dela republicanii moderați până la foștii carliști, trecând pe la monarhiști, tradiționaliști, fasciști, catolicii Acțiunii populare și aceia care, fără a avea o coloratură politică precisă, n'au altă grije decât rezistența înverșunată față de comunismul amenințator.

„Deci, partidele se joacă între revoluție și contra-revoluție, și ne temem că în acest amestec îngrozitor, oricare ar fi partidul care trebuie să câștige până în urmă, regimul republican, bazat pe democrația de stânga, să nu-i fie greu să-și apere existența, atât împotriva pericolului de extremă stângă, cât și împotriva pericolului de extremă dreaptă.

„Acesta este, din punct de vedere politic și social, aspectul tragic al crizei spaniole“.

In numărul din 27 Iulie, același ziar pune problema evenimentelor din Spania în domeniul raporturilor internaționale, exprimând astfel linia pe care el dorește s'o urmeze Franța față de frământările interne din republica iberică:

„Tragedia spaniolă riscă să aibă urmări neliniștitoare pe terenul politicii generale a continentului. Ea aduce un nou element de turburare într'o Europă zdruncinată.

„Ar fi o greșală gravă împotriva păcii Europii de a lăsa criza internă spaniolă să se transforme pe terenul politicii internaționale din vina unor patimi partizane care s'ar afirma într'un sens sau într'altul. In momentul conferinței anglo-franco-belgiene dela Londra care a încercat o nouă sforțare spre a negocia de ansamblu cu Germania și Italia — negociere al cărei succes ar asigura

perspective mai bune pentru pacea generală — nu trebuie să ne lăsăm târâți de aventura spaniolă la noi complicații de ordin internațional.

„In ce privește Franța, motive de ordin politic, îi impun o neutralitate sinceră, care să nu dea loc la nicio suspiciune.

„Națiunea franceză înțelege să rămâne prietena națiunii spaniole oricare ar fi guvernul la putere la Madrid, fiindcă această prietenie, care se justifică tradițional prin oficialitățile dintre cele două popoare, este comandată de cea mai elementară grijă de propria securitate a Franței în Mediterană și în Maroc. Aceasta a fost doctrina constantă a politicii franceze. Această doctrină noi credem că va fi menținută integral. Franța trebuie să rămâie prietena Spaniei de mâine, oricare ar fi orientarea ei internă. Este aceasta o necesitate imperioasă care rezultă din natura lucrurilor și care nu va putea fi zdruncinată de chestiunile de sentiment sau de preferințe pentru unele sau alte tendințe politice“.

Ziarele franceze din 26 Iulie se ocupă de ședința Consiliului de Miniștri și de preciziunile date după terminarea ședinței în cercurile oficiale, în legătură cu chestiunea furnizării de material de războiu francez către guvernul spaniol.

EXCELSIOR ar fi preferat „o desmințire oficială“, dar subliniază însemnătatea hotărârilor Consiliului de Miniștri și unanimitatea cu care ele au fost luate.

ERE NOUVELLE își manifestă sentimentul de uzurare în fața comunicatului și sfătuiește guvernul să fie prudent.

PETIT JOURNAL subliniază că nu numai că guvernul nu va da armament, dar nu va autoriza nici măcar furnizarea lui către guvernul spaniol de firmele franceze private.

LE PEUPLE și L'HUMANITE acuză ziarele de a încerca să încearcă sub pretexte false să divizeze Frontul Popular. Ele continuă să manifeste simpatie cu guvernul din Madrid, a cărui victorie va fi aceea a „păcii și libertății“.

Comentând evenimentele din Spania, LE JOUR din 27 Iulie își exprimă satisfacția pentru hotărârile luate de Consiliul de Miniștri, socotind că în felul acesta s'a evitat un războiu european.

„Adoptând decizia formală de neintervenție în afacerile interne ale Spaniei, acest pericol a putut fi înlăturat. E o victorie a bunului simț și a onoarei franceze“, încheie ziarul.

L'OEUVRE începe articolul său prin a arăta că guvernul spaniol a obținut noi succese și anunțând că războiul a dat greș.

„Dacă guvernul francez ar fi ajutat guvernul spaniol, fie chiar și oficios, nu ar fi pontat pe cartea pierzătoare. El a refuzat însă, și Franța rămâne neutră.

„Dacă însă unii francezi trec de partea republicanilor spanioli și sprijină apărarea libertăților acestora, ei nu fac altceva decât să repete gesturi care au lăsat urme în istorie, și pe care nu am avut să le regretăm: gesturile lui Beaumarchais și Lafayette“.

L'OEUVRE din 29 Iulie, sub semnătura d-nei Tabouis, se preocupă de consecințele internaționale posibile ale evenimentelor din Spania.

„Astăzi, scrie ziarul, la Foreign Office, în fața acestor

evenimente, există hotărârea de a împiedeca cu orice preț stabilirea în Marocul spaniol a Italiei și Germaniei.

„In acest scop, guvenul din Londra nu se va da în lături desigur să facă un mare sacrificiu“.

Presa engleză.

MORNING POST din 24 Iulie, în editoriaul său, analizează situația, exprimându-și părerea că, prelungirea războiului civil din Spania, ar putea avea consecințe mult mai primejdioase, răsfrângându-se peste frontierele Spaniei, în țări în care a fost destulă suferință până acum. Ziarul crede că:

„Oricare ar fi învingătorul, dreapta ori stânga, va avea o sarcină grea, fără complicația externă. Actuala răzcoală este un simptom al prăpăstiei cauzate de republică, în viața politică a Spaniei.

„Deși victoria militară ar putea pentru un moment să acopere această prăpastie, singura cale de a o astupa este o politică de toleranță religioasă, care va alina sentimentele atât de rănite ale catolicilor, precum și una de dezvoltare economică, care va potoli pofta de pământ a multor țărani spanioli. In tot cazul, în atmosfera de ură pe care o creează un războiu civil lung, nici toleranța religioasă și nici dezvoltarea economică nu poate avea loc“, încheie ziarul englez.

DAILY HERALD din 24 Iulie, critică, în articolul de fond, mișcarea „militarilor rebeli“, întreprinsă în cunoștință de răul pe care-l cauzează Spaniei.

NEWS CHRONICLE din 25 Iulie publică un articol de fond, în care apără drepturile actualului guvern spaniol, căutând să demonstreze că este în mod greșit considerat ca o „adunătură roșie“.

DAILY TELEGRAPH din 25 Iulie publică articolul d-lui Bertram Willmore, sub titlul: „Ținta armatei în rebeliunea spaniolă“, în care face istoricul situației încă din 1923, ca să arate importanța elementului militar. Nu crede în posibilitatea restaurării monarhiei „de oarece armata, în cazul când va învinge, va avea de rezolvat probleme mult mai importante, restaurarea monarhiei nefiind cea mai practică pentru multă vreme“.

Prevede că războiul civil va mai dura câtva timp, ajungându-se probabil la o soluție temporară, cu un sistem de guvernământ asemănător ori aceluia din Rusia, ori aceluia din Portugalia.

„Ori cum, încheie d. Willmore, drumul d-lui Azana și al republicanilor săi idealisti, adică drumul către o democrație liberă, pare a fi blocat, pentru mulți ani, în istoria tulbure a unei națiuni a cărei tragedie este că nu știe și nu vrea să învețe sensul cuvântului „compromis“.

SUNDAY TIMES din 26 Iulie nu crede că războiul civil din Spania se va termina curând, chiar dacă d. Azana reușește să atragă de partea sa toată populația civilă, „pentru că istoria recentă a Spaniei a arătat, la cât de puțină milă se poate aștepta învinsul în conflictele interne“.

NEWS CHRONICLE din 27 Iulie crede că evenimentele din Spania au ajuns la punctul când începe să apară și amestecul altor State europene.

„Actualul războiu din Spania, scrie ziarul, este de-o importanță mai mult decât locală și nu mai poate fi considerat ca una din acele lupte endemice, care formează istoria Spaniei de ani de zile. Marile puteri euro-

pene au început să se intereseze de aproape de destinele Spaniei. Cele ce se petrec în Spania tind să scoată și mai în evidență realitățile inerente celor două forme de guvernământ din Europa“.

Ziarele engleze din 29 Iulie, continuă a comenta situația din Spania și se întrebă ce se va întâmpla, după ce războiul civil va lua sfârșit.

DAILY TELEGRAPH scrie:

„Lupta nu se dă între fascism și comunism, cum încearcă să o acrediteze manifestele generalilor. În realitate fascismul este slab în Spania, iar guvernul, deși sprijinit de socialiști, nu are printre membrii săi niciun socialist sau comunist. Generalii au încercat, pur și simplu, să introducă dominațiunea lor în Spania. Succesul lor pare, în acest moment, destul de îndoielnic“.

TIMES se teme că singură perspectivă, aproape sigură, să fie o agravare a dezordinii.

„Partidele extremiste sunt favorabile dictaturii de dreapta sau de stânga și se poate prevedea că înarmarea populației va crea Madridului noi greutăți în caz de victorie. Extremiștii de stânga sprijină azi pe d. Azana, dar ei pot deveni, mâine, dușmanii săi cei mai neîmpăcați“.

Presă germană.

Luptele dintre revoluționarii naționaliști-monarhiști și guvernamentalii republicani de stânga, care se desfășoară în Spania de două săptămâni cu o intensitate și o înverșunare dintre cele mai aprige, sunt urmărite de presa germană cu o deosebită atenție și interes, ziarele germane exprimând o vădită simpatie pentru revoluționarii naționaliști.

„Tragedia din Spania, scrie **KÖLNISCHE ZEITUNG** din 24 Iulie, care a dus la sfârșirea frătrucidă s'ar sfârși mai de grabă, cruțând atâtea vieți, dacă guvernul frontului popular al lui Leon Blum n'ar alimenta guvernul comunist spaniol cu arme și muniții.

„Dar diavoleasca poftă de distrugere a comunismului nu cunoaște margini. Nesațiul lui este incomensurabil. Prăpădui și pârjolul sunt rațiunea existenței lui“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG confirmă furniturile de arme, muniții, și avioane, pe care „Franța frontului popular le trimite guvernului comunist spaniol“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 24 Iulie anunță în fruntea ziarului că „încruciștoarele germane „Amiralul Scheer“ și „Germania“ sunt pe drum spre Spania, unde vor ancora în porturile spaniole „ca să apere pe supușii germani aflați în Spania“.

BERLINER TAGEBLATT din aceeași dată anunță același fapt, iar apoi anunță iminenta înfrângere a trupelor guvernamentale.

GERMANIA din 24 Iulie scrie că *Anglia amenință cu bombardarea vapoarelor spaniole, dacă focul se întinde.*

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 25 Iulie anunță că *Franța a trimis câteva vase de războiu în Spania, „înfrângând astfel neutralitatea, pe care trebuie s'o păstreze într'un conflict de interese interne, dar totodată s'a demascat și a dovedit părtinirea față de mișcarea comunistă“.*

VOLCHISCHER BEOBACHTER din 25 Iulie anunță cu litere groase peste toată pagina întâia, că *agenții bolșevici, trimiși de Moscova și Paris, au pătruns în Spania, ajutând guvernul, însă „revolta populației înșelate de făgăduelile bolșeviste guvernamentale a cuprins întreaga Spanie și acțiunea e cu atât mai puternică. Marile bucurii au cunoscut întotdeauna suferințele cumplite. Și, așa se întâmplă și acum în Spania“.*

Ziarele germane din 26, 27 și 28 Iulie publică lungi telegrame cu desfășurarea luptelor din Spania, subliniind că „odată cu formarea guvernului de generali dela Burgos, Spania manifestă voința ei fermă de a se scutura de jugul bolșevismului. Întârzierea succesului final al mișcării revoluționare naționaliste spaniole poate bucura pe toți internaționaliștii comuniști, însă el va veni sigur, fiindcă în Spania e acum revolta unei națiuni înșelate și otrăvite de mătrăguna bolșevică“, precum scrie VOLKISCHER BEOBACHTER.

Presă sovietică.

*Comentând luptele ce se dau actualmente în Spania între guvernul Frontului Popular și rebelii monarhiști, **ZA INDUSTRIALIZATUN** din 24 Iulie, scrie că „deși trupele guvernamentale spaniole au înregistrat mari succese totuși înnăbușirea revoltei mai necesită câteva zile“.*

„Tehnică militară a fost de un mare folos guvernului spaniol, care a putut reocupa unele centre cucerite de rebeli. Pentru prima oară, în istoria contemporană, fascismul, deși susținut de o mare parte a armatei, a suferit o fantastică înfrângere din partea puterilor democratice. În câteva zile putem spera în victoria completă a democrației spaniole“.

Presă polonă.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY, din 25 Iulie, afirmă în articolul său de fond, intitulat „Lupta pe viață și pe moarte“, că *în Spania nu mai este posibil un compromis.*

„Comunismul va fi sau radical învins și desrădăcinat, sau va triumfa în întregime, ruinând țara și influențând în mod fatal și restul Europei“.

După părerea ziarului, în primul rând, este amenințată Franța, „care, în caz de victorie a comunismului în Spania se va găsi în fața fantomei unui războiu civil“.